

Representantskapet i NSG
Fylkeslagene i NSG
Styret i NSG
Andre sentralt tillitsvalgte i NSG
Ansatte i NSG

Saksbehandler: Lars Erik Wallin
Telefon: 48150190
E-post: lars.erik.wallin@nsg.no
Vår referanse:
Deres referanse:

Ås, 05.05.2017

Statens tilbud i jordbruksforhandlingene 2017

Landbruks- og matdepartementet la i dag fram statens tilbud til landbruket i jordbruksforhandlingene 2017. Statens forhandlingsleder sier dette tilbudet vil være et godt grunnlag for små og store bruk i hele landet og at det er en oppfølging av Stortingets behandling av den nylig vedtatte stortingsmeldingen.

Mens jordbrukets samlede krav i år er på kr 1.450 millioner, er statens tilbud på beskjedne 410 millioner. Tilbudet foreslås finansiert blant annet gjennom 150 millioner i økt målpris, 177 millioner i økte budsjetter.

Dette tilbudet skal gi en gjennomsnittlig økning på 9.100 kr/årsverk i landbruket. I henhold til justerte beregninger for referansebrukene vil kravet gi en gjennomsnittlig økning på 4.200 kr/årsverk i melkeproduksjon på geit og 3.600 kr/årsverk i saueholdet.

Årets tilbud er langt ifra å tette inntektsgapet i forhold til samfunnet for øvrig og det er ikke noen positive signaler til småfeholdet med et tilnærmet 0-oppgjør. Det som etter vår oppfatning går igjen i flere av ordningene som foreslås endret, er at det i en eller annen form vil gå ut over enkeltbrukere.

Dette er vel ikke egentlig noen store overraskelser for småfenæringas del, men vi hadde nok ventet å kunne se litt igjen av statsråd Jon Georg Dales store festtaler om beitedyras betydning og viktigheten av å utnytte de unike norske naturressursene.

Vi vil her kommentere noen av småfenæringas interesseområder i tilbudet:

Beitetilskudd

Norsk Sau og Geit hadde i år igjen en styrkning av beitetilskuddene som et av hovedinnspillene til avtalepartene. I stortingsmelding 11 går departementet inn for å forenkle beitetilskuddsordningene ved å legge mer over på utmarksbeitetilskuddet, på bekostning av det generelle beitetilskuddet. Dette medførte som kjent en del motforestillinger, både i høringsprosessen og i stortingsbehandlingen. I tilbudet foreslås likevel det generelle beitetilskuddet avvirket og utmarksbeitetilskuddet styrket. På småfe innebærer dette at kr 57 pr dyr fjernes med det generelle beitetilskuddet og kr 52 pr dyr tillegges utmarksbeitetilskuddet. Altså en reell reduksjon på 5 kr/dyr på utmarksbeite. I tillegg blir det 363.530 småfe som da ikke vil få noen form for beitetilskudd. En beregnet reduksjon i beitetilskuddene for småfe blir da 31,5 millioner kroner.

Riktignok er det foreslått noen justeringer i andre tilskuddsordninger, som staten mener vil kompensere for dette, men det er vanskelig å finne ut om dette egentlig vil bidra til en reell kompensasjon. NSG frykter at det totalt sett vil bli en dårligere ordning for næringa og at denne omleggingen vil gå hardt ut over enkeltbrukere.

Investeringer i beitefelt

Jordbrukets forhandlingsutvalg foreslo i kravet å gi et bra løft til investeringer i Organisert beitebruk. Staten foreslår også en økning på kr 3 millioner til dette, men vil øremerke disse midlene til tiltak i tilknytning til problematikken omkring skrantesjuka på reinsdyr i Nordfjella. Altså ikke en styrkning av ordningen på generell basis!

Tilskudd kvalitetsslakt

Kvalitetstilskuddet på slakt av lam/kje er i år igjen på full sats. Dette er imidlertid et tilskudd i såkalt blå boks i forhold til WTO-avtalen, noe som innebærer en begrensning på antall slakt Norge har anledning til å betale ut tilskudd på. Maks antall slakt i henhold til dette er 1.075.700. Årets slakteprognoser tilsier at det vil bli levert flere kvalitetsslakt enn denne begrensningen og at denne overskridelsen vil være ca. 2,8 %.

Dette var en sak som blant annet var tatt opp i NSGs landsmøtet i mars.

Jordbrukets forhandlingsutvalg foreslår i kravet at det fra 1. juli 2017 blir innført en ordning der det blir foretatt en avkortning på 2,8 % i ant. kvalitetsslakt som er grunnlag for tilskudd samtidig med at satsen økes tilsvarende med 2,8 % slik at utbetalingen skal bli den samme. Styret i NSG drøftet dette i begynnelsen av april og vedtok der et innspill på tilsvarende beregningsmetode som jordbrukets forhandlingsutvalg har tatt med i kravet.

Departementet problematiserer forslaget fra jordbrukets forhandlingsutvalg og ønsker heller å øke kravet til kvalitetsslakt fra klassifisering O til O+ fra 1. juli 2017. NSG er oppriktig bekymret for dette, da et slikt skjerpet kvalitetskrav både vil kunne gå ut over enkeltbrukere i forhold til sauerase og driftsform, og kan tenkes å bli produksjonsdrivende med økt bruk av kraftfor.

Produksjonstilskudd sau

Med ny telledato for sau i 2017 og at påsett igjen skal telles i dyretilskuddet hadde NSG et innspill på at høyeste sats må betales ut på et antall opp til 125 dyr for at alle skal komme noenlunde likt ut som tidligere. Dette tok Jordbrukets forhandlingsutvalg tatt inn i kravet, der 1. trinn nå foreslås fra 0 til 126 dyr.

Staten har ikke tatt hensyn til en slik intervalljustering, men står fremdeles på 0-100 dyr. I henhold til beregninger som ble gjort som bakgrunn for NSGs innspill til jordbruksforhandlingene 2017, vil det en del brukere som vil komme ugunstig ut med et slikt uendret trinnintervall.

Satsen foreslås imidlertid økt med kr 44, men dette vil trolig ikke ha stor innvirkning her.

Oppkjøpsordning for geitemelkkvoter

I Stortingsmelding 11 (2016-2017) gikk Landbruks- og matdepartementet inn for en frivillig og tidsavgrenset oppkjøpsordning for å få bedre balanse i markedet for geitemelk. Ved «kreativ regning» hadde Staten da kommet frem til at det ikke er anvendelse for 20 – 25 % av geitemelka. Som kjent har NSG jobbet svært hardt med denne saken, både i høringen på meldingen og nå senere opp imot Stortingets næringskomité.

Vår bakgrunn for dette er at vi mener det vil være helt feil strategi med en oppkjøpsordning nå som geitemelkprodusentene har vært gjennom en omfattende saneringsprosess og er i en satsningsfase. Det gjøres for tiden også mye på markedssiden for geitemelkprodukter. Dessuten viser tall fra Tine at det kun er en liten del av geitemelka som ikke går til menneske og at ambisjonen for 2017 er å få denne andelen ned i tilnærmet 0.

I innstillingen til meldingen støttet et flertall på Stortinget en frivillig og tidsavgrenset oppkjøpsordning, men det ble forutsatt at oppkjøpsordningen må begrenses til det omfang som er nødvendig for å unngå at geite-melk og geitemelkprodukter ender som dyrefôr.

I tilbudet fremmer Staten nå en oppkjøpsordning i 2017 og 2018 i størrelsesorden 1,4 millioner liter geitemelk, basert på det volumet som gikk til dyrefor i 2016.

Det er verdt å merke seg at ordningen foreslås finansiert med næringas egne midler, over omsetningsavgiften for melk

NSG er skuffet over at dette blir foreslått nå, når Tine tross alt anslår at et svært lite volum vil gå til dyrefor. Men vi må øyne litt håp i det statens forhandlingsutvalg selv skriver:

«Justeringer av omfanget av oppkjøpsordning vurderes basert på markedssituasjonen.»

Samlet oversikt over tilskuddsområdene som berører småfeholdet vedlagt

I det vedlagte dokumentet er tabellen som ble utsendt etter at kravet ble lagt fram oppjustert med statens tilbud. Denne inneholder da en oversikt over de viktigste områdene som har betydning for småfeholdet, med gjeldende satser, NSGs innspill, jordbrukets krav og statens tilbud.

Med hilsen
Norsk Sau og Geit

Kjell Erik Berntsen - s -
Styreleder

Lars Erik Wallin - s -
generalsekretær